

Laura
Pearsonová

POSLEDNÍ ÚKOL MABEL BEAUMONTOVÉ

Host

Nádherná kniha o pravdě, lásce, vztazích a o tom,
že nikdy není pozdě následovat své srdce.

Alison Stockhamová, spisovatelka

**Přeložila
Jana Knotková**

**Laura
Pearsonová**

**POSLEDNÍ ÚKOL
MABEL
BEAUMONTOVÉ**

BRNO 2025

Automatizovaná analýza textů
nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.

THE LAST LIST OF MABEL BEAUMONT

Copyright © 2023 Laura Pearson

First published worldwide in English by Boldwood Books Ltd.
Translation rights arranged through The Agency srl of Vicki Satlow

Photos by master1305, Anton Vierietin / Getty Images

Translation © Jana Knotková, 2025

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2025

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0965-2 (PDF)

ISBN 978-80-275-0966-9 (ePUB)

ISBN 978-80-275-0967-6 (MobiPocket)

*Mámě a tátovi.
Díky za všechno.*

- 1 -

Postávám nad konvicí a čekám, až voda začne vřít, jako to dělám už celých dvaasedesát let, co nám s Arthurem vařím čaj. Dvakrát jsme se stěhovali a konvici měnili nesčetněkrát, ale nikdy se nestalo, že bychom náš společný ranní šálek čaje vynechali. Arthur sedí u jídelního stolu s perem v ruce, luští křížovku. Otevřel okno a ze zahrady k nám teď doléhá ptačí cvrlikání. Podle hlasu bych to tipla na kosa a červenku. Probíhá tam vážná debata, jejíž předmět mi pochopitelně uniká. Za chvíli si půjdu sednout k Arthurovi, ten složí noviny, odloží pero, obrátí se ke mně a řekne to své „Tak“. A nastane čas domluvit se na tom, co dnes podnikneme. Půjdeme se projít, budeme lenořit, nebo zvítězí povinnosti? Tohle se dřív, když jsme ještě chodili do práce, týkalo jen víkendů, ale teď už musíme rozhodovat o každém novém dni, každé započaté hodině.

Hodím sáčky do hrnků — do mého už jsem předem nalila mléko, ale do toho jeho přijde až na závěr. Přidám půl lžičky cukru. Dřív jsem dávala celou, a ještě předtím dvě. Arthur s mým rozhodnutím nesouhlasí: „Proč se omezovat, v tomhle věku?“ Ale já stejně sladím méně. Dasty mi čenichá pod nohama a hledá drobečky. Skloním se, abych ho pohladila po hlavě, ale on se mi vyhne a odkluše zpátky za

Arthurem, vždycky to tak dopadne. Smrdí, jako by právě vylezl z řeky, a já si umiňuju, že ho musím brzy vykoupat. Chleba je v topinkovači a máslo a marmeláda nachystané vedle. A mezi námi visí ve vzduchu cosi nevyřčeného — slova, která bych mu ráda řekla, jimiž bych vyjádřila, co si myslím o našem společně prožitém životě. Kolikrát už jsem se je ze sebe pokusila dostat, ale marně, pokaždé se mi vzpříčila v krku. Pokaždé.

Nesu hrnky ke stolu a sleduju, jak z nich stoupá pára a zanechává za mnou stopu.

„Tak,“ skládá Arthur noviny. „Máš dnes něco v plánu?“

Zavrtím hlavou a v tu chvíli se ozve tiché cvaknutí, jak z opékače vyskočí topinka.

„Já jdu na ten pohřeb,“ řekne. „Tommyho Waitese.“

Když se dožijete takového věku jako my, zažijete hodně pohřbů. Tommy se od Arthura nechával stříhat — to bylo v době, kdy měl Arthur ještě své holičství — a v klubu konzervativců si spolu občas vypili pár skleniček. Arthur na pohřby chodí často a kolikrát zesnulého nezná ani zpola tak dobře jako Tommyho. Nedokážu posoudit, jestli tam chodí proto, aby zesnulému projevil úctu, nebo proto, že pro něj pohřby představují jakýsi druh povyražení, s těmi jednohubkami, navlhými brambůrky a několika panáky whiskey na cestu.

„Běž sám,“ řeknu. „Skoro jsem ho neznala.“

„Moirá by tě určitě ráda viděla.“

„No vidíš, ani bych si nevzpomněla, jak se jeho žena jmenuje. Určitě jí bude úplně fuk, jestli se tam ukážu, nebo ne.“

Sotva znatelně nahrbí ramena a já podle toho poznám, že se zlobí. Řeč jeho těla mám v malíčku, stejně jako on tu mou. Když spolu dva lidé žijí už přes šedesát let sami a tráví spolu každý den, nevyhnutelně se o sobě ledacos naučí.

„No a co budeš dělat, když budu pryč?“

Mohla bych si číst nebo se třeba pustit do pletení anebo si prohlížet staré fotky. Mohla bych jen tak sedět a přemýšlet, ponořit se do minulosti a probírat se vzpomínkami na to, co jsem zažila. Co jsme zažili. Tomu Arthur příliš nehodluje, říká, že je to zbytečně sentimentální. Kupředu hled', to je jeho moto. Nebo spíš jedno z jeho mot. Ale já sama patřím k těm, co se za minulostí ohlížejí rádi, a obzvlášť teď, když toho mám hodně za sebou a moc už toho na mě nečeká. Co je špatného na tom, strávit své poslední roky tichým rozjímáním? Na velké změny je už stejně pozdě, ne? A v tom právě spočívá ta potíž: já zpomaluju, ale on chce jet dál na plný plyn.

„Musím srovnat tu zásuvku v kuchyni, co se zasekává,“ odpovím.

„No jo, ta mě příšerně vytáčí.“

Polknu poznámku, že by se to nikdy nestalo, kdyby do ní pořád necpal další a další věci, i když je evidentně plná. Plná nabídek na jídla z rozvážky, která si nikdy neobjednáme, knoflíků, ruliček lepicí pásky a kdoví čeho ještě. Čtyři pětiny z toho vyhodím, a on bude spokojený a ani si nevšimne, že něco z těch jeho pokladů zmizelo. Což je mimochodem jasná známka toho, že mu nikdy k ničemu nebyly.

Když sejde dolů v obleku, co nosívá na pohřby, natáhne ruce před sebe, abych mu zapnula manžetové knoflíčky.

„Billovy staré knoflíčky,“ nezapomene mi připomenout.

Přikývnu a nijak to nekomentuju, ačkoliv mi po těch šedesáti letech připadají víc jeho než Billovy, i přes ty iniciály. WM. William Mansfield.

Ten oblek má už víc než třicet let a kalhoty jsou mu krapet těsné. Voní, jako by právě vyšel ze sprchy. Čistotou. Voní tak odjakživa.

„Vážně tě nepřemluvím?“ zkusí to ještě.

Vzhlednu a zadívám se mu do očí. Ani si nevzpomínám, kdy jsem to udělala naposledy. Běžně spolu rozmlouváme přes chodbu z pokoje do pokoje anebo jeden z nás sedí na gauči a druhý přitom stojí ve dveřích. Nestává se často, že bychom stáli jen pár centimetrů od sebe a pozorně vnímali jeden druhého. Vlasy mu řídnu, ale pořád jich má dost a bílá ještě nestihla pohltit původní tmavou blond. Jeho oči jsou zrovna tak modré jako v ten den, kdy jsem stála před oltářem, hleděla do nich a úpěnlivě si přála, aby mě napadla nějaká dobrá výmluva a já z toho mohla vycouvat. Od té doby přibral na váze, to se dalo čekat. Už to není ten dobře stavěný, svalnatý kluk jako tehdy, když jsem ho poznala. Má povislé tváře a břicho. Stáří mu ale sluší. A může za to ten jeho kouzelný úsměv, ten se vůbec nezměnil. Když se na vás usměje, nic jiného nevnímáte.

„Obejdu se bez toho,“ trvám si na svém.

Přikývne. A já vím, že si teď asi v duchu říká, že věci, bez kterých bych se neobešla, je opravdu málo. A to je pravda. Není to zvláštní, že ve chvíli, kdy se rozhodnete strávit zbytek života s jedním člověkem, vás nenapadne zamyslet se nad tím, jaké to asi bude, až vám oběma bude osmdesát? Jestli jeden z vás náhodou nebude sedět na gauči a smířeně čekat na konec, zatímco ten druhý se bude snažit urvat ze života co nejvíc? Rozdíl mezi námi dvěma byl však nepřehlédnutelný, už když jsme byli mladí. On byl nezdolný optimista, kdežto já pesimistka přesvědčená o tom, že ať dělám co dělám, vždycky budu jen kapka v nekonečném oceánu.

„Dobrá, tak se uvidíme později.“

„Udělám casserole s klobáskami,“ navrhnou, abych ho uchlácholila.

„To udělej.“

Doprovodím ho ke dveřím a čekám. Dobře vím, že dokud se neusmíříme, neodejde.

„Nezdržím se dlouho,“ dodá a obejmeme mě kolem pasu. Na tváři mě zaškrábe jeho strniště a já si přeju, aby se zase odtáhl.

A pak je pryč. Z mrazáku vytáhnu klobásy úhledně zabalené ve fólii po dvou a nechám je rozmrznout. Pak vytřídím tu zásuvku, vůbec se s tím nemazlím. Do koše putuje všechno, co nedokážu identifikovat, i to, co tam celé měsíce leží bez povšimnutí. Zabere mi to jen půl hodiny a pak si chci vzít knížku a číst si, jenže Dasty neustále chodí ke dveřím a tváří se nešťastně. Kdyby mohl, zcela určitě by se natáhl pro vodítko a sám si ho připnul.

„Tak pojd', chlapče,“ rezignuju a vypravím se s ním na procházku.

Je jeden z těch jasných, studených říjnových dnů. Ještěže neprší, ale i tak počítám s tím, že než dorazíme zpátky domů, ruce mi promrznou na kost. Dojdeme na konec ulice a zamíříme k centru města. V tomhle malém městečku v hrabství Surrey žiju od narození a touhle cestou chodívám tak často, až si občas říkám, jestli na ní někde nenajdu otisky svých bot. Dastyho nic takového netrápí, je spokojený, pokud má co očichávat, na koho vrčet a kde si ulevit. Což dělá právě teď. Čekám, až skončí, a pak se sehnu se sáčkem v ruce. Na jednu děsivou chvíli to vypadá, že už se nenarovnám. Ale pak něco lupne, a já zase stojím. Podívám se na Dastyho, který je připravený pokračovat v cestě. Jak dlouho se o něj ještě dokážeme postarat? Když mě Arthur před třemi lety přemluvil, abychom si ho vzali (poté co s rozvahou sepsal seznam všech pro a proti), upozornila jsem ho na to, že nás oba klidně může přežít. Arthur nade mnou jen

zavrtěl hlavou, jako by prostě nemohl pochopit, proč to teď vytahuju.

„Někdy mluvíš tak, jako bys už byla mrtvá,“ řekl.

Na to nikdy nezapomenu.

Dasty a já pokračujeme dál. Okolo toho nového moderního pekařství, ze kterého se line vůně cukrové polevy a zázvoru, a dál kolem kadeřnictví, kde dřív bývalo Arthurovo holičství. Pak mineme malý supermarket se dveřmi na fotobuňku, co se otevrou pokaždé, když procházíte kolem, jako by lákaly lidi dovnitř. A kolem hospůdky U Tesarů, kde pravděpodobně právě probíhá kar. Chodník je zaneřádný špačky od cigaret. Přitáhnu si vlněný kabát těsněji k tělu a pospíchám, abych už byla pryč, doufám, že mě Arthur nezahledne oknem a že za mnou nevyjde ven.

Broughton se za ta léta trochu změnil. Ale dá se tu sehnat všechno, co člověk potřebuje, jen pro oblečení nebo nábytek si občas zajedu do Overbury. Londýn je odsud necelou hodinku cesty, ale jezdívala jsem tam nanejvýš jednou do roka. Většinou si vystačím s Broughtonem. Obchodů teď ubývá a já přejdu ulici a pokračuju stezičkou ke kostelu. Procházím se mezi náhrobními kameny, dokud nedojdu k cíli — k místu, kde odpočívá moje rodina.

Jako první odešel Bill a odešel předčasně. Jeden den byl plný života, a den nato mrtvý. Mohla za to jakási skrytá srdeční vada, o které jsem kdysi slyšela, ale ani ve snu by mě nenapadlo, že mě jednou připraví o bratra. Deset let po něm odešla matka. Ta se z Billovy smrti nikdy nevzpamatovala, a přestože oficiálně podlehla rakovině, já dobře vím, jak to bylo — že to vzdala a začala pomalu umírat už toho dne, kdy ztratila svého chlapečka. A necelý rok po matce odešel táta. Infarkt. Za minutu bylo po všem. Bylo mi něco přes třicet, když jsem přišla o rodiče, můžu se ještě počítat

mezi sirotky? Arthurova máma mě sice brala jako vlastní, ale vždycky jsem cítila, že kdybych o něj přišla, zůstala bych na světě dočista sama.

Myslím, že tohle Arthur nikdy úplně nepochopil. Sám je z devíti dětí a jejich dům byl vždycky plný sourozenců, bratranců a sestřenic. Pokaždé když jsme si naplánovali, kam vyrazíme na dovolenou, našel se mezi místními někdo z jeho přízně, s kým mohl zajít na skleničku nebo na večeři. Už od pohledu bylo jasné, že jde o Beaumontovy — to ty jejich světlé vlasy a pihy. Oba mí rodiče byli jedináčci, takže jsme byli rodina jen o čtyřech členech. Teď zúžená na jednoho.

Náhrobky jsou celé zapadané listím v nejrůznějších odstínech červené a oranžové. Kvůli listí teď nepřečtu matčina data ani celé tátovo jméno. Ale je to tak krásné, celá tahle podzimní scenerie, že mi to nikterak nevadí. Vždyť je dobře znám. A v odmetání listí nevidím žádný smysl, přírodě neporučíte.

Než na ně promluví, ohlédnu se přes rameno, jestli není nikdo v doslechu.

„Tady Mabel, zrovna jsme šli s Dastym kolem. Včera v novinách psali o sběratelích a já si vzpomněla na tebe, Bille, na ty tvoje známky. Ukázala jsem to Arthurovi — pochechtával se a vzpomínal na to, jak ti je občas z legrace potají vytáhl z desek a schoval a tys pak byl ještě dlouho uražený a našťvaný. Zajímalo by mě, co bys asi sbíral dneska. Kdybys tu dnes byl ještě s námi a vydržel u známek, měl bys jich už tisícovky. Schovávám ti je, nahoře na půdě. Bůhví proč. Předpokládám, že až Arthur a já umřeme, skončí stejně v koši, tak jako všechno ostatní.“

Znenadání mi vhrknou slzy do očí. Když se za nimi zastavím, pokaždé k nim tiše promlouvám, ale obvykle mě

to nijak nerozruší. Nejspíš na mě něco leze anebo se potřebuju pořádně vyspat. Poslední dobou se celé hodiny otáčím jako kuře na rožni, než se uvelebím.

Zamírím zpátky domů a čekám na Arthura. Je to zvláštní — sice mi nevadí, když si vyrazí ven, na samotu jsem zvyklá, ale jeho návraty domů mám ráda. Ráda poslouchám jeho vyprávění. Dům mi připadá jiný, když tu není, jako by se všechnen náš nábytek a majetek ztišil a se zadržným dechem na něco čekal. Když zaslechnu zarachotit klíč v zámku, jsou už skoro čtyři. Límeček u košile má rozepnutý, kravatu povolenou a v sobě pár skleniček, jak vidím.

„Bylo to hezké?“ zeptám se.

„Bylo. Tommy měl dobrý život. Přišla se s ním rozloučit spousta lidí. Co myslíš, přijde jich hodně, až budeme na radě my?“

Posadí se na gauč a už je tu Dasty, aby se od něj nechal pomazlit.

„Ahoj, Dastíku,“ pozdraví ho Arthur.

Dasty ho zbožňuje od samého začátku. Pozoruju je, Arthur se nad Dastym sklání, drbe ho za ušima a oba dva vypadají opravdu blaženě. Uvažuju nad jeho otázkou. Kvůli němu by příbuzní přijeli stoprocentně, sjeli by se sem všichni, zblízka i zdaleka. A taky by přišli jeho bývalí zákazníci a chlapi, se kterými chodíval do hospody. Tedy ti z nich, kteří jsou ještě naživu. Ale pokud jde o mě, nebyla bych si hojnou účastí tak jistá.

„Proč tě to napadlo?“ ptám se, ale je to hloupá otázka, odpověď je nasnadě.

„Tommy a Moira mají čtyři děti a všechny tam byly, i jejich manželé, manželky a děti. Jen jsem se nad tím zamyslel, to je všechno.“

Co na to říct. S tím nic nezmůžu, čas nevrátíme.

„Čaj?“ navrhne, vstane a zamíří pryč z pokoje.

„Ano, prosím.“

A po celý zbytek dne oba myslíme na děti, které jsme nikdy neměli.

- 2 -

„V Overbury jsou trhy,“ oznámí mi Arthur, a než donese čaj ke stolu, oklepe lžičku o okraj hrnku.

„Jaké trhy?“

„Farmářské, myslím. Zaskočíme tam?“

Mohla bych odmítnout. A chci odmítnout. Jenže by nebylo fér ho zase odbýt, je hezké, že se mě snaží zapojit. Dalo by se říct, že posledních deset let našeho manželství vypadá právě takhle: on něco navrhne a já ho odpáčkuju. Dřív to tak nebylo a o to je to teď těžší. Oba máme ještě v živé paměti dobu, kdy jsme byli spojenci.

„To zní dobře,“ souhlasím.

Snaží se nedat na sobě znát, že ho má odpověď překvapila, a zaboří lžici do svých cereálií.

První potíž nastane už při parkování. Dlouhou dobu neřídil ani jeden z nás, ale Arthur má rád výzvy, a tak se v padesáti zapsal na kurz. Po půlroce pravidelných jízd prošel zkouškou napoprvé, ale sebevědomý řidič se z něj nikdy nestal. Jakmile sedne za volant, objeví se mu v obličejí úzkostný výraz.

„Co třeba tamhle?“ navrhnou, když už podruhé projíždíme parkoviště. Zimní slunce je nízko nad obzorem a je špatně vidět. „Myslím, že tam je...“

„Je tam smart,“ procedí mezi zuby.

„Jestli chceš, můžeme se vrátit.“

Pohybuju se na tenkém ledě. Chci, aby věděl, že se kvůli mně nemusí nervovat, ale zase nechci, aby si myslel, že hledám záminku pro předčasné ukončení naší vyjížďky. Mlčí. Jeden mladý pár se vrací ruku v ruce ke svému autu, Arthur čeká, směrovka bliká. Když vystoupíme, napadne mě chytit ho za ruku. Jak je to dávno, co jsme se spolu vodili za ruku po ulici a celému světu tak oznamovali, že k sobě patříme? V začátcích jsme to tak rozhodně dělávali, ale kdy jsme s tím přestali? To si nevybavuju. Možná že jsem jednoho dne před jeho rukou ucukla. Nebo mě pustil on, aby mi upravil popruh kabelky na rameni, a znovu už mě za ruku neval. Sice teď kráčíme těsně vedle sebe, ale vzdálenost mezi námi mi připadá nepřekonatelná. Bylo by to moc okázalé gesto.

Hlavní třídu po celé délce lemují prodejní stánky a ve vzduchu se mísí nejrůznější vůně. Cítím cukrovou vatu, grilované maso a čerstvý chléb. Do brebentění co chvíli zazní vyvolávání prodejců.

„Přijďte si pro čerstvé těstoviny!“

„Vanička ovoce nebo zeleniny, vše za libru padesát. Máme ananas, máme mango, máme třešně...“

„Čerstvé ryby, dnes ráno ulovené!“

Jemně Arthura štouchnu: „Vzpomínáš na ten stánek s rybami a krevetami v Morecambe?“

Nabízím mu chvilku společného vzpomínání a doufám, že se přidá. Že nezapomněl na naše lepší časy.

Široce se usměje a zachechtá se: „Ten chlápek byl úplně vyřízenej, ten jeho hlas!“

Chvilku pak mlčíme a oba si v hlavě promítáme naše společné vzpomínky. Snad si s nimi vystačíme.

„Vezmeme koláč na večeři? A v míse na ovoce už toho taky moc není.“

Arthur vytáhne z kapsy kabátu zmačkaný kus papíru. Napsal si seznam, jak jinak.

Vybíráme jablka a pomeranče a on pak na cosi ukáže a zvedne obočí. Myslím, že to je mango.

„Jen do toho,“ pobídnu ho.

Kde se to v něm bere, ta neutuchající chuť zkoušet nové věci? Když jsem ho poznala, obdivovala jsem ho za to. Tehdy jsem v něm ještě viděla jen Billova kamaráda, co se o všechno zajímá.

Právě se u stánku s koláči rozhodujeme, jestli vzít hovězí s cibulí, nebo kuřecí se šunkou, když zaslechnu, jak na něj kdosi volá.

„Arthure Beaumont! Jsi to ty?“

Otočíme se za hlasem. Patří ženě v našem věku, plus minus. Dřív asi bývala krásná, ale s tou spoustou vrásek, co jí brázdí obličej, to nelze tvrdit s jistotou. Když se usměje, ukáže nepřírozeně bílé zuby. Chytí Arthura za paži, stoupne si na špičky a políbí ho na tvář a pak to samé zopakuje se mnou. Voní po růžích a mýdle.

„Joan Jenkinsová,“ podiví se Arthur. „To se podívejme.“

A ona se smíchem zakroučí hlavou: „Tak mi už dlouho nikdo neřekl. Od roku 1959 jsem Joan Garnettová.“

Hned nevím, kam ji zařadit, ale to jméno mi zní povědomě.

„Takže jste se vzali, vy dva?“ Pokývne bradou nejdřív ke mně a pak k Arthurovi.

„Vzali, je to tak,“ pohlédne na mě Arthur s hrdým úsměvem. „Jsme spolu už šedesát dva let.“

Potřese hlavou. „To jen dokazuje, jak mizerný mám odhad. Přišlo mi, že se k sobě moc nehodíte.“

Arthur se tomu zasměje a ti dva si pak dál povídají, ale to já už nevnímám. V hlavě mi uvízla její poznámka o tom, že se k sobě nehodíme, a přehrává se ve smyčce stále dokola. A než se vzpomatuju, Joan už nám mává a míří pryč a Arthur se zase věnuje koláčům.

„Kdo to je?“ zeptám se ho. „Měla bych ji znát?“

„Jedna stará známá. Chodila s námi tancovat. Mám pocit, že se trochu znaly s Dot.“

Je to už dávno, co jsem ho slyšela vyslovit Dotino jméno. Trhnu sebou. A pak ten okamžik pomine. Jako by mě to na chvíličko vrátilo zpátky a já zase seděla vedle Dot na kraji sálu a šeptem s ní probírala, jak se ostatní holky vymódlily, a hádala, v čí náruči ten večer protančí. Hrála kapela a já cítila, jak se začínám potit v podpaží. A pokaždé když jsem v nějakém tmavém zákoutí zahlédla líbající se dvojici, zatoužila jsem po tom, abych to byla já. Toužila jsem zjistit, jaké to je, plně se někomu oddat, anebo se o to přinejmenším pokusit.

„Mám takové tušení, že pro mě tehdy měla trošku slabost,“ prozradí Arthur, když si od stánku odnášíme koláč zabalený v papírovém sáčku.

Zarazím se v půlce kroku: „Dot?“

Arthur se uchechtne: „Ne! Joan. Vypadá to ale, že si nakonec vzala Johna Garnetta. Zmínila se, že vloni zemřel, slyšelas to?“

Zavrtím hlavou. Po tom jejím přiznání, že si myslela, že se k sobě nehodíme, jsem už neslyšela nic.

„Představ si, že celou tu dobu bydlí tady v Overbury, a dodneška jsme na sebe nikdy nenarazili.“

No, já na ni už narazit mohla. Mohlo se klidně stát, že jsme spolu stály na autobusové zastávce, ve frontě u řezníka nebo v bance. Nepoznala bych ji. Ale vím, co tím chce říct.

Někdy nám svět připadá nepředstavitelně velký, ale jindy zase tak malý, že by se vešel do hrsti.

Když se vrátíme domů, dáme si čaj a Dasty se stočí na gauč vedle Arthura. Na Arthura jde spaní. To ten čerstvý vzduch. Sleduju je ze svého křesla u okna, Arthur zrovna pootevřel ústa. A při tom pohledu mě zaplaví náhlý příval lásky k tomuto muži, který se mnou prožil celý život. Nevybrala jsem si vůbec špatně. Je laskavý, zodpovědný a ta jeho neutuchající chuť do života, ta nás nejspíš nejednou podržela nad vodou. Zažili jsme pár těžkých let. V dlouholetém manželství se těžkým rokům nevyhnete, to mi věřte. A můžete doufat, že na vás tomu druhému opravdu záleží a že je společně přečkáte.

Ale nemůžu si pomoci a musím si představovat, co by se stalo, kdyby si tehdy místo mě vzal Joan Jenkinsovou. Sám přece řekl, že pro něj měla slabost, a podle toho, jak se na něj dnes ráno po všech těch letech dívala, mu to docela věřím. Joan měla v mnoha ohledech pravdu, že se k sobě nehodíme. Možná by ho milovala tak, jak jsem já nikdy neuměla. Mohla by mu dát děti, po kterých toužil. Mohla by mu být oporou a společnící při jeho dobrodružstvích, místo aby ho brzdila v rozletu. Zkrátka by pro něj možná byla lepší volbou.

Když mě tehdy za soumraku doprovázel z první tancovačky, na které jsem se po Billově smrti ukázala, zastavil se na rohu ulice a s obavami v očích mě požádal o ruku. A já se tehdy vůbec nepozastavila nad tím, jak by jeho život vypadal, kdybych odmítla. A to možná byla chyba. Nechtěla jsem mu zlomit srdce, ale třeba by ho mé odmítnutí osvobodilo a otevřelo mu cestu k dívce, která by pro něj byla ta pravá. Ať už by to byla Joan Jenkinsová, nebo nějaká jiná, kterou měl teprve potkat. Řekla jsem „ano“, ale uvnitř

křičela „ne“, věřila jsem, že to tak pro něj bude nejlepší. Ale teď už si tím tak jistá nejsem.

Arthur se po půlhodině vzbudí a jako vždycky tak legračně potřese hlavou, jako by ze sebe chtěl setřepat zbytky spánku.

„Tady ten nejspíš potřebuje vyvenčit, že ano? No tak pojď, Dastíku.“

Ani se nezeptá, jestli se chci přidat. Dobře ví, že jeden výlet za den je pro mě až až. Vytáhnu knížku a na hodinku se ponořím do života někoho jiného, někoho mladého a bohatého a plného síly. Tohle na čtení odjakživa miluju. Že mi dovolí poznat jinou dobu a nová místa a také, a to především, se stát někým jiným. Někým odvážným, kdo ví, co chce, a bez pardonu si za tím jde, anebo někým, kdo neví, co to jsou výčitky. Jak by asi můj život vypadal, kdybych měla jinou povahu?

A pak už je tu Arthur, drží si ruku na srdci a z obličeje mu zmizela všechna barva.

„Arthure?“ Vyskočím z křesla. „Co se děje? Mám zavolat doktora?“

„Ne, ne,“ odmítne, „jen mi dej chvilku, ať se vydýchám.“

Dovedu ho ke gauči, aby se posadil. Panikařím, nevím, co si počít. To je jeden z důvodů, proč by ze mě byla příšerná matka. Kdykoliv se přihodí něco nečekaného, nevím si rady.

„Jsi v pořádku?“ zeptám se po pár minutách.

Dasty sedí Arthurovi u nohou, je celý napjatý a ještě pořád má připnuté vodítko.

„Jen se mi udělalo trošku špatně, to je celé. Asi od žaludku. Už je mi dobře, Mabel. Nic mi není.“

Obskakuju ho. Donesu mu noviny, přes nohy přehodím heboučkou deku a jdu připravit večeři. Když jste mladí

a jeden z vás se rozstoná, předpokládáte, že to nejspíš nebude nic vážného. Ale v tomhle věku vás vyděsí sebemenší příznak nemoci. Už jsme si navzájem svěřili, jak bychom chtěli umřít. Tak jako většina lidí, řekla bych. Což znamená pokud možno rychle. Bez ztráty důstojnosti a jasné mysli. Ale člověk míní, že?

Vždycky jsem byla přesvědčená, že umřu dřív já. Nevím proč. Chvíli by to trvalo, ale Arthur by to beze mě zvládl. Zdrtilo by ho to, ale dostal by se z toho. Vaření mu docela jde a má spoustu kamarádů, o které by se mohl opřít. Ale já a ocitnout se bez něho? Nevím, jestli bych našla sílu jít dál. Bez něj bych se nejspíš zapomněla i naobědvat nebo vstát z postele.

„Dáš si koláč?“ zeptám se. „Nebo nemáš hlad?“

Ohřála jsem ho a podusila k němu mrkev a zelené fazolky, z kuchyně se teď line silná a hutná vůně.

Objeví se ve dveřích. „Pro mě jen malý kousek, prosím.“

To mu není podobné. Patří k těm, co si svého oblíbeného jídla nakládají vrchovatě, a koláč má ze všeho nejradši. U jídla toho moc nenamluvíme. U tohoto stolu jsme spolu jedli tisíckrát, někdy nám k jídlu tiše hraje rádio, jindy jíme mlčky. Ale dnes na mě to ticho padá a už se těším do postele, až udělám za dnešním dnem tečku. A zítra zase začne všechno nanovo.

Těsně před sedmou najdu Arthura sedět na lavičce venku v zahradě. Přisednu si a zadívám se stejným směrem jako on.

„Krásný večer,“ poznamená.

Nádech růžové proměnil mraky v cukrovou vatu. Tiše sledujeme, jak se slunce sklání níž a níž.

Později, když už ležíme v posteli, ke mně natáhne ruku, to už neudělal hodně dlouho. Položí mi ji na stehno.

„Když jsem dnes viděl Joan, přinutilo mě to trochu se zamyslet,“ začne.

A je to tu. Nad tím, jak by jeho život mohl vypadat, kdyby si vzal nějakou jinou? Opravdu se to chystá vyslovit nahlas?

„Ano?“

„To byly časy, když byl Bill ještě naživu, a když tu byla Dot a všichni čtyři jsme chodívali tancovat. Jsem rád, že jsme to zažili.“

Do očí mi vstoupí slzy. Můj bratr Bill a moje nejlepší kamarádka Dot. Byla to doba, kdy jsme byli samý žert a smích, měli život před sebou a nelámali si hlavu s tím, jestli kráčíme správným směrem nebo jestli zrovna neděláme nějakou chybu, protože jsme měli celou věčnost na to, dát všechno zase do pořádku. A pak jsme zjistili, že žádnou věčnost nemáme, přinejmenším Bill ne. Zdrtilo nás to všechny a každý se s tím vyrovnal po svém. Dot zmizela, Arthur se chtěl usadit a já se svezla s ním.

„To byly časy,“ ozvu se do tmy, ale mám pocit, že už spí.

- 3 -

Vzbudím se a v tu ránu vím, že je mrtvý. Leží pokojně na zádech jako obvykle, ale něco tu nehraje. Nějak cítím, že když se ho dotknu, bude studený. Takže to radši neudělám, alespoň ne hned. Podložím si záda polštáři a povídám si s ním tak, jako by to bylo kterékoliv jiné ráno. Říkám mu, že jsem se docela dobře vyspala a doufám, že on taky. Dokonce sejdu dolů uvařit čaj.

„Arthure,“ oslovím ho trochu přiškrceným hlasem. „Vážně jsem měla zavolat doktora, když tě včera bolelo na prsou. Viděla jsem, že nejsi ve své kůži. Ale tys z toho nechtěl dělat vědu, nemám pravdu? Z ničeho jsi nedělal vědu. To nebyl tvůj styl.“

Můj proslov pochopitelně zůstane bez odezvy.

„Věděls to? Jestli ano, jak dlouho? Od včerejška, nebo déle? Cítils, že se blíží konec? Kéž bys něco řekl.“

Nad tou myšlenkou se pozastavím, převracím ji v hlavě, zkoumám ji pod drobnohledem. Vážně bych to chtěla vědět? Co bych udělala jinak, kdyby mi oznámil, že umírá? Políbila bych ho, dlouze ho objímala nebo mu poděkovala za ty společně prožité roky? Nebyla bych tak protivná, byla bych trpělivější? To už nikdy nezjistím.

Kdybych na něj teď sáhla a přesvědčila se, musela bych to ohlásit a pak by se všechno sesypalo. Takže to ještě o půl hodiny odložím. A dám si s Arthurem čaj v posteli. Náš poslední. Těch let, co jsme spolu strávili jen ve dvou. O manželství bez dětí a o tom, jak náročné je v něm žít, se moc nemluví. Je to jen na vás dvou, není nikdo, kdo by mírnil vaše hádky a nutil vás k usmíření. Všichni moji známí si pořídili děti skoro ve stejnou chvíli, a proto jsem o ně všechny přišla. Rodičovství není pro padavky, jsou to roky a roky péče a plného nasazení. A my s Arthurem byli pořád jen dva. Napořád jen dva.

Teď je to úplně jiné, než když umřel Bill. Bylo mu dvacet pět a jednoho nedělního rána už nevstal z postele, našla ho máma. Dala se do křiku a ten neustával. Tak jsem vyšla po schodech nahoru zjistit, co se děje, myslela jsem si, že kočka přinesla mrtvou myš nebo něco takového. Matka stála v Billově pokoji, a když jsem vešla a spatřila tu jeho prázdnou tvář, taky jsem se rozkřičela. Bylo to brutální, nesnesitelné. Smrt mladého člověka je nejspíš vždycky taková. Ale Arthur má za sebou dlouhý a docela spokojený život. Říkával, že mu štěstí přeje, protože má střechu nad hlavou a žije v zemi, kde je bezpečno. Nevyčítal mi, že kvůli mně o něco přichází. Že nemá děti. A pokud mu to vadilo, nemluvil o tom.

„Devětaosmdesát. To je pěkný věk. Vůbec ses za tu dobu nezměnil, že? Vyhnulo se ti zapomínání, pomatenost i bolesti. Co víc si člověk může přát.“

Napadne mě, jestli mě teď vidí. Jestli shlíží dolů a směje se mi, že tu mluvím s jeho prázdnou tělesnou schránkou. Jestli je s Billem nebo se svými rodiči nebo s těmi mými. A to mě vyburcuje k činu. Dopiju čaj a přinutím se položit svou

teplou ruku na tu jeho studenou. Ačkoliv jsem věděla, co mám čekat, je to pro mě šok. Jako by to ani nebyl on.

Arthur mě poprvé vzal za ruku při tanci. Bill a Dot odešli na parket a Arthur se na mě trošku stydlivě podíval a tázavě naklonil hlavu na stranu. A já přikývla a přistoupila k němu blíž. Byli jsme neohrabaní, chyběla nám elegance. Ale pamatuju si na teplo jeho dlaně a na to, jak se moje ruka v té jeho velké úplně ztratila. Vybavuju si jeho čistou a uklidňující vůni a taky to, že jsem se s ním cítila v bezpečí, pod ochranou. Teď a tady, v této posteli, co jsme léta sdíleli, už to není on. Je pryč. Tělo, co mu bezmála devět desetiletí sloužilo, dopracovalo, zůstalo tu opuštěné.

„Ach, Arthure,“ povzdechnu si a hlas se mi přitom zadrhne.

A pak sejdu dolů a zavolám doktora. Nic lepšího mě nenapadne, ani nevím, komu jinému bych měla zavolat. Recepční mi slíbí, že připraví potřebné formuláře a pošle k nám doktora, aby potvrdil úmrtí. A doporučí mi zavolat pohřební službu, až to bude hotové, aby odvezli tělo. Poděkuju jí a sotva zavěším, nahlas se rozpláču, zajímám se, vzlyky sílí a zase slábnou, jako vlny na vodě. Teď už je to nezvratné, přijedou si pro něj, odvezou ho, a co si pak počnu já? Co se mnou bude, bez Arthura?

Návštěva doktora je krátká a neveselá. Tohoto jsem ještě neviděla, pořád se střídají. Při odchodu mi řekne, že je mu to moc líto, a já jen přikývnu, protože se bojím, že kdybych promluvila, třásl by se mi hlas. Pak si dojdu pro iPad a vyhledám pohřební služby v Broughtonu. Jsou tu dvě a já zavolám hned do té první. Muž, který se mnou mluví, má vlídný hlas a říká, že si pro něj můžou přijet asi za hodinu. Bude to stačit? To netuším. Na jednu stranu chci, aby tu Arthur zůstal, ale na druhou stranu se nemůžu dočkat, až

bude pryč. Představa, že by to tělo, které jeho duše opus-tila, mělo zůstat nahoře v posteli jen o chvilíčku déle, než je nezbytně nutné, je příšerná. Ale nejsem zatím připravená přijmout fakt, že odteď budu na všechno sama. Že je ze mě vdova. Povzdechnu si a odpovím, že to bude stačit. A pak se vrátím zase nahoru, abych ho o tom zpravila.

„Někdo si pro tebe přijede, Arthure,“ povím mu, když dosednu na kraj postele. Znovu ho pohladím po ruce. Dotýkala jsem se ho tak málo. V začátcích mě na to občas upozorňoval. Že nejsem zrovna vášnivá. Ale každý jsme nějaký, nemám pravdu? Těžko změníme, jací jsme. Ale už dlouho mi nic takového neřekl.

Ucítím slabý pach zatuchliny, a tak otevřu okno dokořán. Do záclony se opře vítr a spodní okraj vytáhne ven. Nechám ji tak.

Pozoruju jeho šálek s vychladlým čajem na nočním stolku, kam jsem ho sama položila. Nedokázala jsem se přimět k tomu, abych si ho uvařila jen pro sebe. Vzpomínám na všechny ten čaj, co jsme spolu vypili, na to, jak vždycky tvrdil, že umím připravit dokonalý šálek čaje, přesně tak, jak ho má rád, i když jsem ho vařila tak jako kdokoliv jiný. Nestyděl se projevit uznání a vděk. Za dobrý čaj, ale i za všechno, co jsem pro něj kdy udělala. Že jsem souhlasila a stala se jeho ženou, to si alespoň myslím.

Teď se z paměti vynoří vzpomínka. Jako by se mi za víčky rozběhl film. Tehdy nám bylo něco přes třicet, Arthur byl ještě tak mladý a do všeho nadšený. Vařili jsme společně v kuchyni, bylo to ještě v našem prvním domě. On krájel ostrým nožem pórek a cibuli, já škrabala brambory. Rádio nám k tomu vyhrávalo jednu zamilovanou píseň za druhou a otevřeným oknem proudil dovnitř čerstvý vánek. Arthur odložil nůž a umyl si ruce, aby si mohl protřít oči.

„Dostala tě cibule?“ zeptala jsem se.

Přikývl. Přistoupil ke mně a objal mě zezadu kolem pasu. Horce mi dýchal na krk, líbal mě a snažil se mě otočit k sobě. Kde se v něm najednou vzal takový chtíč? Dovolila jsem mu, aby mě otočil, nechala ho líbat mě na rty a na krk. Sáhl po zapínání mých šatů, začal rozepínat knoflíčky.

„Tady ne,“ bránila jsem se a neohrabaně se snažila šaty zase zapnout.

Byl rychlejší, hbitější. „Tady,“ odporoval mi s takovou naléhavostí, že jsem se málem rozesmála.

Jeho ruce byly všude, přejížděly mi po těle a já přitom myslela jen na ty brambory, co ležely zpola oškrábané za mými zády. Arthur ke mně přitiskl ztopořený úd a tiše mi zasténa do ucha. Chtěla jsem, aby toho nechal, ale neřekla jsem mu to, tedy ne hned. Zaznělo „I Want to Hold Your Hand“ a tehdy jsem vůbec poprvé slyšela Beatles a měla pocit, že nastává nová éra. Nebo mi to tak připadá až teď, když se na to dívám zpětně? Tady se při vzpomínání málem ztratím, ale najdu nit. Arthur mě zvedl, odnesl do obývacího pokoje, tam mě položil na gauč a pak trhnutím zatáhl záclony.

Než jsem se zmohla na slovo, byla jsem nahá. „Dost,“ zarazila jsem ho.

Odtáhl se a nepřítomně se na mě podíval.

„Co se děje?“

Bylo mi trapně a byla mi zima. Natáhla jsem se pro šaty, co ležely na podlaze, a zakryla se.

„Prostě... Prostě nemám chuť,“ vysvětlovala jsem.

Dál se na mě díval, jako by se snažil něčemu přijít na kloub, a pak si natáhl kalhoty a beze slova zmizel po schodech nahoru. Když se vrátil, byla jsem už zase v kuchyni a oblečená, brambory byly oškrábané a nakrájené. Doufala jsem, že se k tomu nebude chtít vracet.

„Nemůžeš mě pořád jen odhánět,“ začal.

„Ne,“ souhlasila jsem.

Měl pravdu. To bych neměla. A přesto.

„Miluju tě, Mabel. Jsi moje žena. Chci se s tebou milovat.“

„Já vím. Já...“

Co? Co na to říct?

„Omlouvám se,“ řekla jsem.

Pohlédla jsem na něj, ve tváři mu zaškubal sval. Na jednu děsivou vteřinu jsem si myslela, že mě uhodí, a pak jsem se vzpamatovala a připomněla si, že to je přece Arthur a že ten by nikdy nic takového neudělal.

V hlavě mi znějí slova, co jsem mu chtěla říct a dennodenně se je pokoušela ze sebe dostat. Napadne mě, že je jeho smrt možná uvolnila, ale není to tak. Pořád jsou vzpříčená v krku. Kdybych to dokázala, řekla bych je. Lepší pozdě nežli nikdy.

„Miluju tě,“ řeknu mu.

Je to pravda, svým způsobem. Nemilovala jsem ho, ze začátku ne, ale naučila jsem se to. Nemilovala jsem ho vášnivě, nebyla to taková ta láska, o které lidi tvrdí, že by pro ni zemřeli. Byla to spíš láska stavěná cihlu po cihle. Stála na vzájemné úctě, ohleduplnosti a společně prožitém zármutku. Byl to dobrý člověk. Opravdu dobrý člověk.

Zvonek u dveří se rozezní, zdá se mi, že až moc brzy. Vysvětlím mu, kam jdu a že se vrátím a že s sebou přivedu někoho, kdo ho odveze pryč. Víím, že už tu není, ale nemůžu si pomoci a stejně ho připravuju na to, co se bude dít. Mluvím na něj jako na malé dítě. Tedy představuju si, že takhle bych na malé dítě mluvila.

„Nikam neodcházím, Arthure,“ ujišťuju ho. „Na to nezapomeň.“

Jsou dva, oběma bych hádala něco přes třicet. Představí se jako Steve a Mark. Jeden je vysoký a štíhlý, druhý malý

a podsaditý, jako dvojice z grotesky. Jsou zdvořilí a aktiví. Vyjádří mi upřímnou soustrast. Je to jejich práce a dělají ji dobře. Ale nechápu, proč si někdo vybere zrovna tohle povolání. Jak na to přijde, že na žebříčku vysněných povolání skončí na prvním místě? Možná je to ale jinak. Možná se k takové práci dostanete náhodou, aniž byste to plánovali.

Potřebuju se něčím zaměstnat. Uvařím jim čaj, ačkoliv říkají, že to není zapotřebí. Ve spíži najdu nějaké ovesné sušenky. Je čas, aby ho odvezli, ale napřed se mě zeptají, jestli se s ním nechci jít rozloučit, že by si zatím dole dopili čaj a nechali mi tak trochu soukromí.

Vyjít do schodů mi připadá jako gargantuovský úkol, ale vyškrábu se tam. Zamířím do ložnice. Vstoupím sem ještě někdy, aniž bych myslela na to, že tu umřel? Bude to někdy zase jen obyčejná ložnice — moje ložnice? Nerada bych se odsud stěhovala, ale taky nestojím o to, aby mě tahle vzpomínka neustále pronásledovala.

„Je čas,“ oznámím mu. „Postarají se o tebe. Líbili by se ti. Jsou slušně oblečení a hladce oholení.“

Ty naše společné roky plynuly pozvolna, ale teď jde na jednu všechno ráz na ráz. Ještě včera jsme spolu nakupovali ovoce, a dnes se s ním mám loučit. V kuchyni leží v míse na ovoce mango a nikdo ho nesní. Nechám ho tam, dokud neshnije, a pak ho vyhodím. Bude to až po pohřbu? Jak jen si poradím? Skloním se a políbím ho na čelo.

„Byly to dobré časy,“ zašeptám, je to jako ozvěna našeho posledního rozhovoru. „Opravdu dobré časy.“

Vrátím se dolů a řeknu jim, že jsem připravená, a když ho vynášejí ven, držím se stranou, v kuchyni. Jeden z nich si nabídl sušenku a na stole zůstalo pár drobečků, vezmu hadřík a smetu je. Je toho tolik, co se musí zařídit — nechali mi tu tenkou složku s různými formuláři a letáky, ale na to

se teď soustředit nedokážu. Hlavou se mi honí jen dvě myšlenky, sem a tam.

Neměla jsem si ho brát.

Teď jsem úplně sama.

- 4 -

Po jejich odchodu se rozhostí ticho a já nevím kudy kam. Jsem nervózní, chvíličku neposedím. Že by adrenalin? Otevírám jeho šuplíky a prohlížím si trenýrky a úhledně spárované ponožky. Živě si ho vybavuju, jak tu stojí, přesně jako já teď, bere ponožky ze šuplíku, a zatímco si jednu natahuje na levou nohu, přidržuje se pravačkou komody, a potom přejde k druhé noze. Je možné, že už ho při tom nikdy nevidím?

Pořád mám na sobě noční košili a bačkory a jsem v pokušení vklouznout zase pod peřinu. Ale trochu mě děsí, že bych měla vlézt do postele, ve které umřel. Na duchy, kouzla a nic podobného nevěřím, ale při představě, že ležím tam, kde umřel, se otřesu. Tak zamírím do jiného pokoje, do toho, který jsme nakonec — když už bylo jasné, že to nebude dětský pokojík — pěkně zařídili jako ložnici pro hosty. Ale žádní hosté k nám vlastně nejezdili. Ne. Ani tady to není ono. Zhluboka se nadechnu a vrátím se do naší ložnice. Zastavím se u nohou postele. Brzy po svatbě jsme spolu probírali tu část manželského slibu, kde se říká „co je mé, je i tvé“. Arthur tvrdil, že chce, abychom spolu sdíleli úplně všechno a nenechávali si nic jen pro sebe. Oponovala jsem, že to je hloupé, že jsou věci, které zákonitě musejí

patřit jen jednomu z nás, a když chtěl uvést příklad, řekla jsem, že třeba strana postele.

„Budeme se střídat,“ navrhl.

„Cože?“

„Jednou za pár týdnů nebo měsíců si vyměníme strany, kde spíme.“

A taky jsme to tak dělali. Každého půl roku jsme obrátili matraci, jak to odjakživa dělávala moje matka, a Arthur vzal z mého nočního stolku knihu a noční krém a vyměnil je za své drobnosti. Přemýšlím, jestli odteď nezůstanu na jedné straně, když na té druhé umřel. Vlezu si do postele a upadnu do spánku tak hlubokého, že když po pár hodinách zase vstanu, připadám si skoro jako znovuzrozená. O Arthurovi se mi nezdálo. Spánek byl jako pád do černé díry a to byla velká úleva.

Když sejdu dolů, něčeho si všimnu. Na zemi vedle jídelního stolu leží útržek papíru. Natáhnu se pro něj a při pohledu na Arthurův rukopis sebou trhnu. Je to list vytržený z kroužkového bloku, který jsme měli vždy po ruce na zapisování těch jeho nekonečných seznamů, a na prvním řádku stojí tužkou napsáno „Najít D“. Nějaká nová poznámka? Arthurův poslední seznam. Málem se tomu zasměju. Pak odtáhnu židli a posadím se. Najít D. Co to znamená?

Najít D. Může to být vzkaz pro mě, anebo něco, co si poznamenal sám pro sebe. Je D nějaký člověk, nebo věc? Ale pokud to má být věc, nač to velké písmeno?

Dasty se mi pokusí podlézt pod nohama a málem mě povalí. Vezmu jeho hlavu do dlaní. Nelíbí se mu to, snaží se vykrotit.

„Jde o Arthura,“ řeknu a on nakloní hlavu na stranu. „Je pryč, navždycky. Je mi to líto, vím, žes ho opravdu miloval.“